

Обов'язки і повноваження соціальних працівників визначені положенням «Про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді», а також посадовими інструкціями.

Отже, робота з сім'ями, що опинилися в складних життєвих обставинах, має широку правову основу і чітко регламентується законом.

Література:

1. Закон України «Про соціальні послуги» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Соціальний супровід сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах: запитання та відповіді: [метод, посіб. / авт.-упор.: І. Д. Зверева, В. О. Кузьмінський, Ж. В. Петрочко та ін.]. - К. : Держсоцслужба, 2006. - 80 с.

Чмихало Т.М.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ОБМЕЖЕННЯ МОНОПОЛІЗМУ В УКРАЇНІ

Становлення ринкових відносин в Україні проходить в досить складних умовах. Економічна ситуація характеризується катастрофічною нестачею бюджетних коштів і неможливістю повноцінного державного фінансування економічних і соціальних програм. Вітчизняні підприємства, як правило, відірвані від стратегічних інвестиційних планів розвитку приватного бізнесу.

Основна маса вітчизняної продукції неконкурентоспроможна на світовому ринку. Таким чином, ще на початку ринкових реформ українські підприємства діяли без належних стратегічних розрахунків. Іншими словами, в Україні була використана помилкова модель переходу до ринку, в основі якої покладено принципи, які не дозволяють швидко створити нормально функціонуючу ринкову економіку [3].

Як відомо, антимонопольна політика і антимонопольне законодавство не мають за мету заборону або ліквідацію монопольних утворень. Тому реальне завдання антимонопольної політики полягає в тому, щоб поставити діяльність монополії на державний контроль, зробити неможливим зловживання монопольним становищем [4, с. 68]. У широкому розумінні зміст терміну монополія («моно» один, «полео» продаю) означає обов'язкове існування певної економічної виключності становища фірми, об'єднання підприємств або й цілої галузі. Незалежно від того, як виникає ця

виключність (спектр можливостей її виникнення надзвичайно широкий від дії сил природи до політики держави), вона, по своїй суті, заперечує конкуренцію. Тому можна стверджувати: монополія антипод конкуренції. Якщо остання передбачає змагання економічно рівних (принаймні формально) суб'єктів, то монополія заперечує рівність і ґрунтується на виключності. Спираючись на різні причини виникнення, монополію можна звести до трьох основних форм: природна, адміністративна й економічна [3, с. 223].

Принципи антимонопольного регулювання в Україні: регулювання та контроль. В період становлення та розвитку ринкових відносин в Україні інститут антимонопольного регулювання відіграє важливу роль у забезпеченні максимально ефективного використання ринкових механізмів для підтримки та захисту конкуренції. Як різновид державного регулювання господарської діяльності цей інститут є, по-перше, формою охорони як приватних, так і публічних інтересів в умовах змішаної економіки, по-друге, елементом механізму реалізації ст. 42 Конституції України в частині державного забезпечення захисту конкуренції у підприємницькій діяльності [2, с. 98].

На жаль, у вітчизняній юридичній літературі питання принципів інституту антимонопольного регулювання не охоплені полем наукового дослідження. Хоча безпосередньо питання принципів антимонопольного регулювання, а згодом і принципів регулювання конкуренції стали частиною наукових розробок російського вченого-юриста К. Тот'єва, яка визначає загальноправові та спеціальні принципи регулювання конкуренції. До загальноправових принципів він відносить свободу економічної діяльності, державне регулювання ринкових відносин, законність, до спеціальних - підтримку добросовісної конкуренції, недопустимість економічної діяльності, спрямованої на монополізацію ринків і недобросовісну конкуренцію, спеціальне регулювання у сфері природних та державних монополій, єдність економічного простору, диференціацію і захист приватних і публічних інтересів, ефективність актів монопольного регулювання, заборону зловживань, поєднання попереднього та подальшого контролю, захист вітчизняних товаровиробників від недобросовісної іноземної конкуренції [2, с. 99].

Антимонопольне регулювання як державна функція здійснюється на основі законодавства про захист економічної конкуренції і передбачає використання повноважень органів державної влади різного рівня та цільового призначення. Провідна роль в антимонопольному регулюванні, безумовно, належить спеціалізованим органам, які за своїм правовим статусом відповідно до ст. 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 р. віднесені до державних органів влади зі спеціальним статусом, метою діяльності яких є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності. Антимонопольне регулю-

вання може розвиватися у двох напрямках: прийняття та застосування законодавства; договірна форма взаємодії суб'єктів господарювання за умов дотримання законодавчо встановлених правил та обмежень, включаючи відносини з контролю. Контроль як один із основних методів діяльності антимонопольних органів є обов'язковим етапом будь-якої управлінської діяльності, яка охоплює підготовку управлінського рішення, його реалізацію та контроль за виконанням. Реалізація контрольних повноважень опосередковує виконання покладених на антимонопольні органи завдань. У процесі антимонопольного регулювання контроль реалізується у формі попереднього та подальшого контролю.

Попередній контроль, як правило, здійснюється з метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монополієм (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції та реалізується в процесі отримання згоди на концентрацію та узгоджені дії суб'єктів господарювання, а також надання висновків щодо доцільності створення промислово-фінансової групи, техніко-економічного обґрунтування та Генеральної угоди промислово-фінансової групи, попередніх висновків стосовно концентрації, у тому числі щодо оренди, лізингу, концесії, узгоджених дій. Окрім того, з метою запобігання порушенню законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування антимонопольні органи можуть надавати суб'єктам господарювання на основі наданої ними інформації висновки у формі рекомендаційних роз'яснень щодо відповідності їх дій вимогам про узгоджені дії та зловживання монополієм (домінуючим) становищем [5, с. 186].

Таким чином, попередньому контролю у сфері антимонопольного регулювання підлягають різноманітні організаційно-правові форми поєднання інтересів реальних та потенційних конкурентів, що приводить до горизонтальної чи вертикальної їх інтеграції і в результаті до обмеження конкуренції. Подальший контроль здійснюється у формі планових та позапланових виїзних перевірок дотримання законодавства про захист економічної конкуренції органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктами господарювання.

Література:

1. Агапова Т. А., Серьогіна С. Ф. Макроекономіка. / Т. А. Агапова, С. Ф. Серьогіна // Підручник. - М.: ДІС, 2001. - 415 с.
2. Корчак Н. Принципи інститута антимонопольного регулювання в Україні / Н. Корчак // Підприємництво, господарство і право. - 2004. - № 11. - С. 98-102.
3. Куренков Ю.В. Проблеми базових галузей промисловості України при сформованому стані економіки / Ю.В. Куренков // Конкуренція. - 2002. - № 3. - С. 18-23.
4. Лагутін В. Шкода від монополій і користь від конкуренції: чи все так просто? / В. Лагутін // Економіка України. - 2006. - № 11. - С. 62-69.

5. Радіонова І.Ф. Макроекономіка и економічна політика . Підручник для студентів економічних спеціальностей ВНЗ / І.Ф. Радіонова - . К.: «Таксон» , 1996. - 256 с.

Данів М.М.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЯК ЗЛОЧИННЕ ДЖЕРЕЛО ПРИБУТКУ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Серед найголовніших порушень прав людини в сучасному світі виділяється злочин, який має багато назв – «біле рабство», «торгівля людьми», «контрабанда людьми». За оцінками експертів щорічно 1-2 млн. людей стають «живим товаром» [5]. Наша держава перебуває на 3-му місці по торгівлі людьми, а лідерами є Росія (1-е місце) та Польща (2-е місце). Про цю проблему в Україні почали говорити з 1996 року.

Торгівля людьми – це сучасна форма рабства; злочинний бізнес, що ґрунтується на вербуванні, приховуванні та перевезенні людей виключно з метою їхньої експлуатації. Торговля людьми та торгівля зброєю вважаються найприбутковішими після наркобізнесу джерелами кримінального збагачення.

Торгівля людьми – це незаконна безповоротна передача особою (продавцем) людини, яка є своєрідним «живим товаром», іншій особі, яка її одержує і виступає покупцем, за певну грошову чи іншу винагороду або шляхом обміну її на речі. Дія вважається закінченою з моменту одержання покупцем людини або встановлення щодо потерпілого фактичного володіння.

Офіційно поняття «торгівля людьми» в Україні визначено у ст. 149 Кримінального кодексу «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини», де перелічено види експлуатації: «всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусова праця або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусова вагітність, втягнення у злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах тощо» [1].

Жертвами торгівлі людьми є малі діти, підлітки, чоловіки та жінки. Україна є країною-джерелом жінок, дівчат, чоловіків, що продаються в Європу, Близький Схід та Північну Америку з метою сексуальної експлуатації та примусової праці. Україна є також транзитною країною у перевезенні азіатських та молдавських жертв торгівлі людьми до країн Заходу.